בס"ד

יום ב', י"ג בחשון תשנ"ט (2 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם גם הכוח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום הוא התענית השלישית בתענית בה"ב.
יום שני (ב') יום חמישי (ה') ויום ב' הבא אתריו - ההשוניים של אתרי ראש חודש חשון - הם ימי תפילה וסליחות ותענית (לפי עדות אשכנז. בקהילות ספרד אין ההיגים בצמתנו תענית בה"ב). וימים אלה נקראים תעניות בה"ב על שם הימים שבהם הם נקבעים.

ולמה קבעו ימים אלה ימי תענית ותפילה? יש אומרים מפני שימי המבול הם ימי משתה ושמחה ויש לחוש שמא מתוך השמחה באו לידי קלות ראש ולידי עבירה, ולכן מתענים לכפר עליהם. וסמכו על הכתוב: "עבדו את ה' בשמחה ובאו לפניו ברננה" - במקום שמחה, שם תהיו רננה.
וקבעו תענית ותפילה אחרי חג הסוכות ואת הפסח שנמשכו ימים רבים של שמחה מפני מצאכה, ויש לחוש שמא באו לידי קלות ראש. אבל בחג השבועות שהוא יום אחד בלבד, אין אנו חוששים.
ויש אומרים שמתענים כשבים להגשמים והברכה בשדות - בחשון עשו הייבה שירד על הארץ לברכה. ובאייר, שנא תקוה בשדות וירקון.
ולמה קבעו תענית ב' ימי שני וחמישי בשבוע? מפני שימים אלה הם ימי דין וקהלים בהם בתורה. וביום ט"ו, אחרי רבותינו שיהו מתענים בשני וחמישי, מפני שנושה לבדים:
- על תורבן הבית
- על התורה שנשרפה (כ"ג בתמוז)
- ועל חילול ה' שיוצאו מתורבן יהושלים ויגלות ישראל. [סמר התועלה]

"אמונה לעורת אמונה"
קודם שנברא אדם הראשון, כתוב: "ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה". ואח"כ: "ויצר ה' אלוקים את האדם". הרי שהשמים באים בתוך הגוף ולא להיפות האדמה. אלא"כ, אומרו חכמים ש"ש נבות שבאלה טוכים לידידת עשמים, ולו האמנה שבין איש לחברו. (המשך...)

[סמר התועלה] יום נעים!